

громадян – як ключовим складовим елементом безпекової архітектури суспільства.

**Гаврищук М.М.**

курсант 2 курсу ФПФПВВ

ННПФПМГБВВ НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент

Силенко Л.М.

## **ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО ВИЗНАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ У ПОРЯДКУ СПАДКУВАННЯ**

Закріплення Конституцією України (ст. 41) та ЦК України (п. 2 ч. 1 ст. 3, ст.ст. 321, 325) права приватної власності та його непорушності, зумовлює зростання ролі спадкування як підстави набуття права власності.

Аналіз судових рішень, прийнятих судами України по цивільним справам, що виникають із спадкових правовідносин, узагальнень судової практики розгляду цивільних справ про спадкування судами України, свідчить про те, що значну категорію справ про спадкування займають справи за позовами про визнання права власності у порядку спадкування.

Недосконалість законодавства, що регулює спадкові правовідносини породжує неоднакове застосування законодавства при розгляді справ про спадкування, що зумовило прийняття постанови Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 р. № 7 „Про судову практику у справах про спадкування”, роз’яснень Міністерства юстиції України від 11.10.2011 р. „Окремі питання спадкування” з метою удосконалення, перш за все, правового регулювання порядку розгляду в суді такої категорії справ та утворення єдиної судової практики.

Судам, розглядаючи справи про спадкування, необхідно в порядку ст. 33, п. 2 ч. 6 ст. 130 ЦПК України правильно вирішувати питання про склад осіб, які братимуть участь у справі.

Суди повинні правильно вирішувати питання щодо підстав спадкування.

Спадкування за законом здійснюється почергово. У зв’язку з цим суд має встановити спадкоємцем якої черги є позивач.

Найпоширенішою помилкою при вирішенні питання про наявність підстав для спадкування за законом є застосування до правовідносин, які виникли до 1 січня 2004 року, положення ЦК України 2003 року щодо кола спадкоємців.

При вирішенні цієї категорії справ судам слід з’ясувати, коли саме відкрилася спадщина: до 1 січня 2004 року чи після.

При вирішенні даної категорії справ, суд не повинен визнавати право власності на спадкове майно за спадкоємцями, які не прийняли спадщину у передбаченому законом порядку, оскільки само по собі звернення до суду з

позовом про визнання права власності та пред'явлення в суд право встановлювального документу на спадкове майно не свідчать про прийняття спадщини.

При прийнятті до провадження даної категорії справ судам необхідно звертати увагу на ціну позову та розмір оплаченого судового збору, оскільки на практиці у значній кількості випадків судовий збір оплачується за заниженими ставками, що не відповідає реальній ціні позову.

Суди при розгляді справ про визнання права власності на спадкове майно у порядку спадкування повинні враховувати, що позивачі мають інші механізми реалізації своїх прав (окрім звернення до суду).

Суди не повинні визнавати право власності у порядку спадкування за наявності умов для одержання в нотаріальній конторі свідоцтва про право на спадщину.

З огляду на вищезазначене, при вирішенні справ, що виникають із спадкових правовідносин, судам необхідно враховувати положення ч. 1 ст. 3 ЦПК України про те, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів і відмовляти у відкритті провадження у справі тим особам, право яких на одержання спадкового майна не було порушено, невизнано та(або) оспорено.

Вивчення судової практики про визнання права власності у порядку спадкування свідчить про те, що суди помилково визнають право власності за спадкоємцями у порядку спадкування на самочинно збудовану спадкодавцями нерухомість. Оскільки такі рішення практично не оскаржуються, має місце набрання чинності незаконних рішень.

**Гура І.В.**

здобувач кафедри

конституційного та міжнародного  
права НАВС

## **ПРАВО НА ПРАВОВУ ДОПОМОГУ: ПРИНЦИПИ ТА МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТИ**

Незважаючи на закріплення права на правову допомогу в конституційному і поточному законодавстві, досі не вироблені єдині принципи і стандарти його реалізації і забезпечення. Крім того, в деяких галузях право на правову допомогу закріплене або недостатньо повно, або відсутнє взагалі.

Науковий інтерес до даного конституційного права, що передбачене ст. 59 Конституції України обумовлений також необхідністю підвищення ефективності використання вже наявних способів і засобів здійснення права на правову допомогу, так само як і розробки нових, більш ефективних можливостей його реалізації. Наприклад, при притягненні особи до